

**METODIKA POSOUZENÍ VLIVU
ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ
VE SMYSLU § 12 ZÁKONA Č.
114/1992 Sb.
O OCHRANĚ PŘÍRODY A KRAJINY**

(VLIV STAVEB, ČINNOSTÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ)

A. OBECNÁ ČÁST

- A.1. Úvod, cíle hodnocení krajinného rázu
- A.2. Znění platné legislativní úpravy
- A.3. Vymezení pojmů
- A.4. Cíle metodiky posouzení vlivu záměru na krajinný ráz
- A.5. Výstupy posouzení
- A.6. Možnosti využití metodiky

B. PROCES HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ

- B.1. Metodologické principy hodnocení
 - B.1.1. Pojetí ochrany krajinného rázu (KR)
 - B.1.2. Princip metody
- B.2. Postup hodnocení
 - B.2.1. Popis navrhované stavby nebo navrhovaného využití území definování cíle a klíčových otázek
 - B.2.2. Vymezení a obecná charakteristika oblasti krajinného rázu
 - B.2.3. Vymezení dotčeného krajinného prostoru jakožto místa krajinného rázu
 - B.2.4. Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu
 - B.2.5. Vyhodnocení míry vlivu záměru na krajinný ráz
- B.3. Celkové vyhodnocení vlivů a objektivizace výsledků

C. PODKLADY A INFORMACE

A. OBECNÁ ČÁST

A.1. Úvod, cíle hodnocení krajinného rázu

(A.1.1.) Ráz krajiny je významnou hodnotou dochovaného přírodního a kulturního prostředí a je proto chráněn před znehodnocením. Aby bylo možno krajinný ráz chránit, je nutno popsat jeho charakteristiky, znaky a hodnoty a vyhodnotit vlivy navrhovaných záměrů na ně. Je třeba (při respektování smyslu zákona č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů - dále jen „zákon“- a znění § 12) hodnotit krajinný ráz tak, aby vznikly **podklady pro jednu ze dvou forem ochrany** krajinného rázu:

(A.1.1.1.) **Preventivní ochrana krajinného rázu** – vyhodnocení území a stanovení limitů a opatření k ochraně krajinného rázu, event. stanovení územně diferencované intenzity veřejného zájmu na ochraně krajinného rázu (pásma odstupňované ochrany), návrh eliminace negativních a rušivých znaků

(A.1.1.2.) **Ochrana krajinného rázu v případě konkrétního záměru** - posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz daného území (vliv navrhovaných staveb a technických zařízení, vliv činností, vliv využití území)

A.2. Znění platné legislativní úpravy (§ 12 zákona)

(1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činnostmi snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umístování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.

(2) K umístování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.

(3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně

závazným předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.

A.3. Vymezení pojmů

Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz pracuje s pojmy, uvedenými v § 12 zákona.

krajina	část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 písm. k zákona)
krajinný ráz	je dán <i>přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa</i> nebo <i>oblasti</i> , resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik
oblast krajinného rázu	je území s podobnou <i>přírodní, kulturní a historickou charakteristikou</i> , tedy s podobným souborem typických znaků. Liší se od jiné oblasti ve všech charakteristikách či v některé z nich a zahrnuje více <i>míst krajinného rázu</i> . Je vymezeno hranicí, kterou může být rozhraní měnících se charakteristik
místo krajinného rázu	Část <i>oblasti KR</i> , která je relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo KR od jiných míst KR. Může se jednat o vizuálně vymezené území menšího rozsahu nebo o území vnímatelné díky své výrazné charakterové odlišnosti. Nejmenším <i>místem KR</i> je <i>krajinný prostor</i> , event. <i>dílčí krajinný prostor</i> .
estetická hodnota (krajiny)	Vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem <i>přírodních, kulturních a historických hodnot, harmonického měřítká a vztahů v krajině</i> . Člověkem nenarušené nebo málo narušené partie krajiny a jevy svědčící o harmonickém vztahu člověka a krajiny představují vždy estetickou hodnotu.
přírodní hodnota	vzniká oceněním <i>přírodních charakteristik</i> území. U jednotlivých přírodních a kulturně-přírodních prvků nebo složek je dána násobkem <i>hodnoty přírodovědné a hodnoty jejich vnímatelného projevu</i> v KR. U přírodních prvků nebo složek neovlivněných nebo málo ovlivněných člověkem je přírodní hodnota vždy kladná. U prvků a složek mírně nebo silně ovlivněných člověkem je dle kritéria trvalé udržitelnosti kladná nebo záporná.
významný krajinný prvek	dle ustanovení §3, odst. 1, písm.b) zákona

zvláště chráněné území	dle ustanovení §3, odst. 1, písm. f) zákona
kulturní dominanta krajiny	je krajinný prvek či složka v krajině, jehož význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti, který ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňuje souhrn charakteristik daného místa či oblasti
harmonické měřítko krajiny	vyjadřuje soulad měřítka krajiny s měřítkem jednotlivých kulturních prvků
harmonické vztahy v krajině	vyjadřují soulad jednotlivých skladebných částí krajinné scény, vyjadřuje též soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů)
historická charakteristika krajinného rázu	vyjadřuje časové souvislosti a význam vývoje kulturních a přírodních charakteristik. Jejimi znaky jsou stopy, které historie v krajině zanechala.
kulturní charakteristika krajinného rázu	je dána způsoby využívání krajiny. Projevuje se vnímatelnými znaky - stopami kultivace a osidlování krajiny a způsobem využívání přírodních zdrojů
přírodní charakteristika krajinného rázu	zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů
činnost snižující estetickou a přírodní hodnotu krajinného rázu oblasti či místa	taková činnost, která naruší pozitivní znaky a hodnoty oblasti či místa a tím změní význam a projev jednotlivých charakteristik

Kromě těchto pojmů pracuje hodnocení s některými **termíny a pojmy z oborů architektury, urbanismu, krajinářské architektury, krajinného plánování a územního plánování** (uspořádáno abecedně):

architektonická forma stavby, budovy (objektu)	půdorysná a hmotová skladba stavby nebo souboru staveb, ve které hraje role dimenze, objemy a proporce hmot
architektonický výraz stavby, budovy (objektu)	půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků
budova	pojem budova je vyhrazen pro nadzemní stavbu prostorově soustředěnou a navenek převážně uzavřenou obvodovými stěnami a střešní konstrukcí (Vyh.137/98Sb.)
dílčí krajinný prostor	vizuálně vnímatelná, určitým způsobem vymezená část <i>krajinného prostoru</i> , která se odlišuje prostorovým vymezením
dominant	převládající, vládnoucí prvek v <i>konfiguraci</i> hmotných prvků krajinné scény
dominantní rys	převládající jev nebo vlastnost vizuálně vnímané krajinné scény
forma zástavby	je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura)
hodnota krajinného rázu	projev určité charakteristiky krajinného rázu, který může být chápán v pozitivním nebo negativním smyslu

hodnota vnímatelného projevu	prvku nebo složky spočívá v podílu na utváření celkového působení krajiny na smysly člověka. Nabývá různě velkých hodnot (u přírodních hodnot kladných, u kulturních a historických kladných i záporných)
charakter krajiny	je dán morfologií terénu, charakterem vodotečí, vodních ploch, vegetačního krytu, osídlení a charakterem dalších civilizačních prvků
charakter zástavby	je dán spolupůsobením formy (struktury) zástavby a architektonického výrazu jednotlivých staveb, stavebních souborů a nezastavěných ploch (zejména parkových)
charakterová diferenciacce krajiny	diferenciacce krajiny na jednotky odlišné svým charakterem (morfologií terénu, vegetačním krytem, osídlením a hospodářským využitím krajiny)
identita krajiny	je vlastností krajiny, která vzniká spolupůsobením výrazného charakteru krajiny a čitelných stop kulturního a historického vývoje krajiny
individuální architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> tkívící v použití takových "způsobů půdorysného, hmotového řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků, které stavbu výrazně odlišují od tradičních i soudobých staveb v dané lokalitě
kompaktní zástavba	souvislá zástavba ve které stavby na sebe bezprostředně navazují ve formě řad, uzavřených nebo otevřených bloků, která tvoří uliční fronty nebo má výrazně ucelenou hranici vůči okolní krajině
konfigurace hmotných prvků	vzájemné uspořádání hmotných prvků krajiny, projevující se v krajině scéně a v dílčích <i>krajinných scénériích</i>
krajinná scéna	při pozorování z různých míst krajiny vnímáme tzv. krajinnou scénu. Krajinnou scénu vnímáme staticky (např. jako pohled z významného bodu krajiny) nebo dynamicky (jako sled pohledů z různých míst trasy průchodu krajinou). Krajinná scéna je nositelem estetických hodnot, tkvících v prostorovém uspořádání, v neopakovatelnosti a jedinečnosti panoramat, v harmonickém měřítku a v harmonických vztazích krajiny
krajinná scenerie	dílčí prostory a partie krajiny vytvářejí v <i>krajině scéně</i> odlišné a specifické krajinné scenerie
krajinná složka	relativně homogenní ekologická jednotka, je souhrnem prvků uvnitř krajiny, má jednotný projev a vyznačuje se stejnou funkcí; velikostí relevantní krajinnému měřítku (Forman et Godron 1993, upraveno).
krajinný celek	část krajiny na úrovni <i>oblasti krajinného rázu</i> , která se od ostatních částí odlišuje specifickými rysy <i>charakteristik</i> krajinného rázu
krajinný obraz	je obecným pojmem pro vizuálně vnímaný obraz prostorové skladby hmot a forem jednotlivých krajinných složek. Uspořádání prostorových forem terénu, vegetačního krytu, zástavby, jednotlivých staveb a technických staveb a prvků je podstatou vizuálně vnímaného obrazu krajiny
krajinný prostor	<i>místo krajinného rázu</i> , odlišující se od sousedních prostorů specifickým charakterem, identitou nebo výrazným prostorovým vymezením
krajinný prvek	je skladebnou jednotkou krajinné složky. Je buď přírodní nebo umělý.
krajinný ráz	přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti (Zák.114/92Sb.)
krajinný segment	obecný pojem pro část krajiny, vyznačující se určitými vlastnostmi
netradiční architektonický výraz stavby, budovy	architektonický výraz (půdorysné, hmotové řešení, řešení detailů, materiálů, barevnosti a výtvarných prvků), který nepoužívá historických či pro danou lokalitu tradičních prostředků
prostorová konfigurace prvků	

krajinné scény	hmotová skladba prvků krajiny, která vytváří vnitřní prostory a vnější siluety krajiny, uspořádání (konfigurace) hmot (terénu, zeleně, staveb atd.) může navozovat pocit řádnosti nebo dramatickosti pozorované scény, harmonie, kontrastu, dynamiky nebo statického výrazu, výraznosti nebo nevýraznosti, jedinečnosti nebo neurčitosti
pohledový (též vizuální) horizont	pohledové horizonty uzavírají jednotlivé panoramatické pohledy, jsou vztaženy k jednotlivým pohledovým stanovištím (ObCa)
prostorové vztahy krajinné scény	vztahy mezi jednotlivými hmotnými prvky krajinné scény, jejich vzájemné vzdálenosti, proporce šířkových a výškových dimenzí, význam důležitých bodů, linií a prostorů, vzájemné osové vazby, rysy symetrie, gradace, atd.
prostorová diferenciacie krajiny	diferenciacie krajiny na jednotky, prostorově oddělené vnímatelnými hranicemi (změna struktury a charakteru krajiny, vizuální horizonty atd.)
prostorový plán	skladba hmotných prvků včetně dominant, akcentů a horizontů, vymezující prostor v určité vzdálenosti od místa pozorování
přírodní rámeček	ta část krajinné scény, která je tvořena přírodními a přírodě blízkými prvky (terén, voda, vegetační kryt)
přírodní dominanta	je krajinný prvek či složka v krajině, který svým významem a projevem ovlivňuje souhrn charakteristik daného místa či oblasti (výšková dominanta, dominantní sníženin, dominantní zastoupení apod.).
přírodovědná hodnota	je dána součtem měř vzácnosti (ojedinělosti), dochovalosti a ohroženosti daného přírodního či kulturně-přírodního prvku, složky nebo celého ekosystému. V případě rostlinných a živočišných prvků a společenstev zohledňuje také míru geografické původnosti (vztaheno u lesů k pol. 18. stol., u luk, pastvin a vod k 1. pol. 20. stol.) a u kulturně-přírodních prvků a složek (kulticenózy, lomy, nádrže...) míru jejich trvalé udržitelnosti. Všechny tyto míry je třeba vždy posuzovat v rámci oblasti KR, celého státu a minimálně střední Evropy. Všechny míry mohou nabývat kladných i záporných hodnot.
rozptýlená zástavba	samostatné stavby nebo soubory staveb rozložené s velkými vzájemnými odstupy v nezastavěných plochách, nevytvářejí dojem zastavěného území
rys krajinné scény	vizuálně vnímatelný jev nebo znak, který spoluvytváří ráz krajiny
rys krajinného rázu	jev nebo znak určité charakteristiky krajinného rázu, který spoluurčuje ráz krajiny
rys prostorové skladby	vizuálně vnímatelný jev nebo znak prostorového uspořádání (konfigurace) hmotných prvků krajinné scény
stavba	stavbami jsou veškerá stavební díla bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání. Stavby mohou být trvalé nebo dočasné, u nichž se předem omezí doba jejich trvání (Zák.50/76Sb.)
stavební (architektonický) soubor	soubor staveb, který tvoří hmotový a provozní celek
struktura krajinných složek	krajina (ve smyslu území) je tvořena přírodními a umělými složkami. Struktura krajinných složek - jejich skladba - je podstatou typu krajiny. Různý poměr zastoupení jednotlivých složek, stupeň přetvoření přírodních složek a dominantnost složek umělých dává vzniknout krajině s převahou specifických funkcí a procesů.
struktura zástavby	(též <i>forma zástavby</i>) je dána vzájemným uspořádáním prvků zástavby - staveb, souborů staveb, motorových a pěších komunikací, nezastavěných městských prostorů (uličních koridorů, náměstí, parkových ploch) a ploch pro další městské funkce (rekreace, výroba, technická infrastruktura)
tradiční architektonický výraz stavby, budovy	<i>architektonický výraz</i> , používající historických nebo pro danou lokalitu tradičních forem, provozních schémat, tradičního ztvárnění fasád, architektonických prvků, detailů, materiálového a barevného řešení

účinek dominantního rysu	hraje významnou roli pro rozlišitelnost a jedinečnost <i>krajinné scény</i>
vedlejší prostorový akcent	výrazný prvek v rámci <i>konfigurace</i> dalších prvků <i>krajinné scény</i> nebo <i>dílič scenerie</i>
volná nebo rozvolněná zástavba	samostatné <i>stavby</i> , skupiny staveb nebo <i>stavby</i> v otevřených blocích, které nemusí tvořit souvislou uliční frontu (ÚRM)

A.4. Cíle metodiky posouzení vlivu záměru na krajinný ráz

(A.4.1.) Rozhodování ve správních řízeních podle § 12 zákona je častým úkolem příslušných orgánů ochrany přírody. Různé typy staveb a využití území stále výrazněji zasahují do cenných přírodních celků urbanizované krajiny, do kontaktních zón měst a příměstské krajiny a do volné, dosud nezastavěné, krajiny. Posouzení vlivu navrhovaného záměru na krajinný ráz se stalo standardním výkonem, který většinou musejí provádět příslušné orgány samy.

(A.4.2.) Problematika krajinného rázu zahrnuje i málo exaktní pojmy a nekvantifikovatelné hodnoty, což umožňuje použití různého úhlu pohledu na problém a snižuje tak objektivitu hodnocení. Metodika posouzení proto **zavádí postupy, které využívají metod, používaných v architektonické a krajinářské kompozici, využívá standardizovaných kroků hodnocení a objektivizovaných, všeobecně přijímaných soudů.** Přínosem k objektivizaci hodnocení je přezkoumání závěrů formou ankety expertů.

(A.4.3.) Úkolem metodiky je **sjednocení způsobů posouzení vlivu konkrétního záměru na krajinný ráz a vytvoření maximálně standardizovaného postupu.** Výsledkem posouzení bude dokument, který bude sloužit jako odborný podklad pro výkon státní správy.

A.5. Výstupy posouzení

(A.5.1.) Posouzení má formu textového elaborátu, doplněného podle potřeby grafickou dokumentací (mapová schemata, kartogramy, zákresy do fotopanoram, dokumentace historického stavu, dokumentace identifikovaných hodnot). Rozsah dokumentace závisí na konfliktnosti navrhovaného záměru a na rozsahu jeho možných vlivů na krajinu (plošný rozsah, síla zásahů do cenných znaků krajinného rázu).

(A.5.2.) Cenným podkladem pro posouzení je např. zobrazení navrhovaného záměru ve fotopanoramatech krajiny, přičemž by se mělo jednat o zákres do celkových panoramat, vnímaných z významných míst krajiny a dále o zákres do dílič scenerií, vnímaných z menších

vzdáleností. Zákresy se dle složitosti problému mohou provádět formou grafické skici, počítačové fotomontáže, příp. videoanimací atd. a investor je zpravidla dodává jako přílohu dokumentace navrhovaného záměru. Je možné, aby se příslušný orgán dohodl s investorem na výběru míst fotografických záběrů.

(A.5.3.) Výstupem posouzení je závěr , ve kterém se konstatuje **míra zásahů navrhovaného záměru do**

- přírodní charakteristiky
- kulturní charakteristiky
- historické charakteristiky
- přírodních hodnot
- estetických hodnot
- významných krajinných prvků (VKP)
- zvláště chráněných území (ZCHÚ)
- kulturních dominant
- harmonického měřítka
- harmonických vztahů

Míra zásahů je dána konfliktností zásahů do jednotlivých znaků a hodnot jednotlivých charakteristik a do rysů krajinné scény a dílčích scenerií krajiny, které byly identifikovány v průběhu hodnocení. Záleží přitom na významu (důležitosti) identifikovaných znaků a hodnot pro ráz krajiny.

(A.5.4.) V závěru je rovněž konstatováno, **zda-li navrhovaný záměr celkově představuje podstatný nebo omezený zásah do krajinného rázu a zda-li tento krajinný ráz vyniká významnými pozitivními nebo dokonce jedinečnými znaky a hodnotami.** V závěru posouzení může být rovněž vysloven názor na přijatelnost či nepřijatelnost navrhovaného závěru z hlediska ochrany krajinného rázu dle § 12 zákona, oficiálně však tento verdikt náleží příslušnému orgánu v rámci rozhodnutí.

A.6. Možnosti využití metodiky

(A.6.1.) Metodika může být využita k jednotnému a standardizovanému posuzování navrhovaných záměrů na krajinný ráz. Posouzení zpracované podle této metodiky představuje objektivizovaný podklad pro rozhodování dle § 12 zákona.

Posouzení může být

- součástí přípravné dokumentace (studie) záměru jako podklad ke konzultacím nebo k vydání stanoviska příslušného orgánu
- součástí projektové dokumentace předkládané do územního nebo stavebního řízení
- přílohou dokumentace pro řízení o zásahu do krajinného rázu dle § 12 zák. č. 114/1992 Sb.
- součástí nebo samostatnou přílohou dokumentace hodnocení vlivů na životní prostředí dle zák. č. 100/2001 Sb.

(A.6.2.) Posouzení, využití ve správním řízení bude buď součástí podání dle § 32 zákona č. 71/1967 Sb. ve znění pozdějších předpisů (správní řád) nebo bude mít povahu důkazu (znaleckého posudku) dle § 33 a 34 téhož zákona.

B. PROCES HODNOCENÍ VLIVU ZÁMĚRU NA KRAJINNÝ RÁZ

B.1. Metodologické principy hodnocení

B.1.1. Pojetí ochrany krajinného rázu (KR)

(B.1.1.1.) Metoda posouzení vlivu navrhovaného záměru na KR vychází z principu ochrany takových charakteristik, znaků a hodnot KR, které jsou výraznými atributy přírodní, kulturní, historické a estetické kvality krajiny a z eliminace vlivů tuto kvalitu snižujících.

(B.1.1.2.) Vzhledem k tomu, že § 12 je zahrnut do Části druhé zákona – „Obecná ochrana přírody“, **týká se ochrana dle § 12 veškerého území**. Toto pojetí odpovídá pojetí „krajiny“ dle uvedeného zákona. To znamená, že existuje krajina přírodní či přírodě blízká na jedné straně a krajina urbanizovaná či krajina městská na opačné straně. Ochrana KR se týká i kulturní krajiny včetně vesnických sídel. Péče o ráz krajiny musí být věnována rovněž územím v městské struktuře, kde KR představuje zřetelnou hodnotu. Jsou to zejména polohy v urbanizovaných územích, kde rysy krajinné struktury výrazně spoluurčují charakter prostorové scény m.j. vliv stavebních zásahů v sídlech na krajinný ráz okolí.

(B.1.1.3.) KR je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou oblasti či místa. To znamená, že **ráz určitého krajinného segmentu spoluvytvářejí rysy a hodnoty jak přírodní** (zejména morfologie terénu, vodní toky a plochy a charakter vegetačního krytu), **tak i kulturní a historické** (forma struktura zástavby, jednotlivé stavby a jejich vztah ke krajinnému rámci, kulturní význam místa). Jedná se jak o **fyzickou přítomnost** určitých jevů (např. přírodních lokalit a cenností, památkových objektů) tak i o **vnější projev** – zpravidla viditelnost – v prostorových vztazích krajiny a tudíž v krajinné scéně.

Krajinný ráz (KR) je vyjádřen

- ▣ **přítomností určitých znaků a jevů** přírodní, kulturní a historické charakteristiky
- ▣ **vizuálním uplatněním (vnímatelným projevem) znaků a jevů jednotlivých charakteristik v krajině scéně**
- v prostorovém uspořádání (vztahy v krajině dle § 12) složek krajiny v oblastech KR v krajinných prostorech (místech KR)
- v konfiguraci jednotlivých prvků dílčích scenerií.

(B.1.1.4.) Jakákoliv stavba nebo změna využití území může zasáhnout (a povětšinou také zasahuje) do KR. To by mohlo znamenat, že jakýkoliv záměr by bylo možno odmítnout s odvoláním na ochranu KR. Takový výklad § 12 zákona by byl pro tuto legislativní úpravu diskreditující a je obsahově nesprávný. Dle § 12 je KR chráněn s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonického měřítko a vztahy v krajině a jeho přírodní a estetické hodnoty jsou chráněny před snížením. **Ne každá část krajiny, dotčená vlivem navrhovaného záměru vyniká přítomností uvedených znaků a hodnot.** Existují segmenty krajiny, kde je krajinný ráz nevýrazný, indiferentní a nevyznačuje se žádnými výraznými nebo pozitivními znaky .

Ochrana krajinného rázu musí být zaměřena

- ▣ **k ochraně znaků a hodnot jednotlivých charakteristik** (přírodní, kulturní a historická), které dle § 12 zákona spoluvytvářejí KR
- ▣ **k ochraně přírodních a estetických hodnot**, které jsou dle § 12 zákona chráněny před snížením s ohledem **na zachování VKP, ZCHÚ**
- ▣ **k ochraně kulturních dominant, harmonického měřítko a vztahů v krajině** dle odst.(1) § 12 zákona.

B.1.2. Princip metody

(B.1.2.1.) Princip metody spočívá v postupu, kdy se **celkový problém rozkládá na dílčí samostatně řešitelné části. Subjektivita hodnocení se tak rozkládá na řadu drobných rozhodnutí** a eventuelní nepřesnosti a odchylky, vyplývající z více, či méně subjektivních pohledů, se mohou do značné míry vyrovnávat. Vliv záměru na KR se hodnotí pouze v území tímto záměrem dotčeném. V případě, že hodnocení nelze vztáhnout jednotně k vymezenému prostoru, je účelné vymezit dílčí územní jednotky a ty vyhodnotit samostatně (např. u liniových staveb, která se dotýká řady odlišných území).

Rozložení problému a posouzení se provádí

- ▣ **prostorovou a charakterovou diferenciací** – rozložením na charakterově homogenní části krajiny - oblasti KR (označované též jako základní krajinné celky, charakteristické krajinné celky atd.) a místa krajinného rázu (označované též jako krajinné prostory, dílčí krajinné prostory atd.)
- ▣ **identifikací znaků a hodnot** přírodní, kulturní a historické charakteristiky KR v oblastech a místech KR
- ▣ **posouzení míry vlivu** navrhovaného záměru na identifikované znaky a hodnoty

(B.1.2.2.) **Prostorová a charakterová diferenciace** – vymezení zřetelně odlišných charakterově homogenních částí krajiny — se provádí u oblastí krajinného rázu na základě terénní morfologie,

charakteru vegetačního krytu, charakteru osídlení a dalších stop kultivace krajiny a využívá se geomorfologického a biogeografického členění m.j. členění na biochory.

(B.1.2.3.) **Identifikace znaků a hodnot** znamená nalezení takových znaků a hodnot jednotlivých charakteristik, které výrazně spoluurčují ráz krajiny v dotčeném prostoru. Znaky jednotlivých charakteristik mohou mít pozitivní, negativní nebo neutrální (indiferentní) charakter.

(B.1.2.4.) **Posouzení míry vlivu** navrhovaného záměru na identifikované znaky a hodnoty se zpravidla provádí ve čtyřstupňové škále (žádný, slabý, středně silný, silný vliv).

B.2. Postup hodnocení

OBECNÉ SCHEMA HODNOCENÍ NAVRHOVANÉ STAVBY NEBO NAVRHOVANÉHO VYUŽITÍ ÚZEMÍ NA KRAJINNÝ RÁZ VE SMYSLU § 12 ZÁK.č.114/1992 Sb.

KROKY POSTUPU HODNOCENÍ	VYSVĚTLENÍ POSTUPU	PODKLADY
1. CHARAKTERISTIKA A POPIS NAVRHOVANÉHO ZÁMĚRU DEFINOVÁNÍ CÍLE A KLÍČOVÝCH OTÁZEK	Popis z hlediska možného ovlivnění krajinného rázu navrhovanou stavbou nebo navrhovaným využitím území, konfliktů. Definování cíle a klíčových otázek hodnocení na základě očekávaného vlivu navrhované stavby nebo využití území	Projektová dokumentace (PD) navrhované stavby, územně plánovací podklad (ÚPP) navrhového využití území - např. urbanistická studie (US), územně-plánovací dokumentace (ÚPD)
2. VYMEZENÍ DOTČENÉHO KRAJINNÉHO PROSTORU (DOKP) A V PŘÍPADĚ POTŘEBY VYMEZENÍ DÍLČÍCH ÚZEMNÍCH JEDNOTEK	Vymezení dotčeného krajinného prostoru (místa krajinného rázu) jakožto území skutečně nebo potenciálně zasaženého vlivem navrhované stavby nebo využití území. Vymezuje se pomocí barier očekávané viditelnosti event. dalších vlivů stavby (terénní horizonty, okraje lesních porostů, hmoty nelesní zeleně, horizonty a okraje zástavby)	Terénní průzkum, topografická mapa, analýza fotopanoramát, řezy terénem a diagramy viditelnosti

3	OBCENÁ CHARAKTERISTIKA DOTČENÉHO PROSTORU V ŠIRŠÍM KONTEXTU	Obecná charakteristika širšího území (oblasti krajinného rázu) a jeho zařazení do krajinných souvislostí (biogeografie, geomorfologie, vegetační kryt, osídlení, kultura, historie).	Terénní průzkum, biogeografické členění ČR, geomorfologické členění ČR, vodní toky, krajinná hodnocení (TERPLAN 1972) geologická mapa, mapa potenciální vegetace, údaje o sídlení, historická charakteristika území
4	IDENTIFIKACE ZNAKŮ A HODNOT KRAJINNÉHO RÁZU	Identifikace rysů a hodnot jednotlivých charakteristik krajinného rázu v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) - znaky a hodnoty přírodní, kulturní a historické charakteristiky, přítomnost estetických hodnot, harmonického měřítka a vztahů	Terénní průzkum, hranice ZCHÚ, registrované VKP, ÚSES, biogeografické členění - biochory, seznam kulturních nemovitých památek, hranice MPR, MPZ, VPR, VPZ, KPZ, historické mapy a literatura, historická fotodokumentace
5	POSOUZENÍ VLIVU NA IDENTIFIKOVANÉ ZNAKY A HODNOTY, VYHODNOCENÍ MÍRY VLIVŮ	Posouzení vlivu navrhované stavby nebo navrhovaného využití území na identifikované rysy a hodnoty jednotlivých charakteristik krajinného rázu, odstupňování významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot na hodnoty běžné, významné pro ráz krajiny, určující ráz krajiny, jedinečné v rámci oblasti krajinného rázu nebo v rámci státu.	Výsledky předchozích kroků hodnocení
6	CELKOVÉ VYHODNOCENÍ A OBJEKTIVIZACE VÝSLEDKŮ, ZÁVĚR	Shrnutí výsledků předchozího hodnocení, zvážení míry zásahů do jednotlivých hodnot, zvážení významu a cennosti jednotlivých rysů a hodnot (významné, určující, jedinečné), vyslovení závěru (přijatelný, nepřijatelný, na hranici přijatelnosti), event. podmínek pro minimalizaci zásahu do krajinného rázu.	Výsledky předchozích kroků hodnocení

B.2.1. Popis navrhované stavby nebo navrhovaného využití území definování cíle a klíčových otázek

(B.2.1.1.) Pro posouzení je důležité mít k dispozici dostatečnou dokumentaci navrhovaného záměru. Jedná se o její plošný rozsah, možné fyzické zásahy do charakteru krajiny, vizuální, sluchové nebo čichové vjemy, možné související nebo vyvolané dopady na okolní krajinu. Prvním krokem posouzení je popis navrhovaného záměru s ohledem na jeho možné vlivy na krajinný ráz. Tento popis ukazuje, z jakých podkladů posuzovatel vychází, jaké údaje má k dispozici a jakým vlastnostem záměru přisuzuje důležitost, event. které aspekty opomněl.

(B.2.1.2.) Při posuzování záměru je třeba vzít v úvahu i další připravované záměry v sousedství. Jedná se o vydaná územní rozhodnutí nebo o záměry schváleného územního plánu. Je třeba však zvážit časovou souslednost jednotlivých akcí, resp. postupnou realizaci různých záměrů v daném prostoru.

(B.2.1.3.) U různých záměrů můžeme již předem předpokládat rozdílné vlivy na krajinný ráz (např. telekomunikační stožár bude mít minimální vliv na přírodní hodnoty vlastní lokality, ale bude mít vizuální vliv na rozsáhlý segment krajiny, rodinný domek může zasáhnout do místa krajinného rázu, ale v panoramatech se neobjeví). Je proto možno předem zaměřit pozornost posouzení k určitým aspektům možných vlivů záměru a stanovit hlavní cíle posouzení (např. zjistit míru zásahů do krajinných panoramat).

(B.2.1.4.) Srozumitelnosti závěrů napomůže stanovení klíčových otázek, na které má dát závěr posouzení jednoznačné odpovědi (např. „Má krajina daného prostoru výrazný ráz, je rázovitá? Jsou v daném prostoru přítomny výrazné znaky a hodnoty krajinného rázu? Mají tyto hodnoty určující nebo jedinečný význam? Zasahuje navrhovaný záměr do takových znaků a hodnot? Zasahuje do prostorových vztahů, do krajinných panoramat nebo dílčích scenerií?“)

B.2.2. Vymezení a obecná charakteristika oblasti krajinného rázu

(B.2.2.1.) Abychom se mohli zabývat místem KR, musíme nejdříve poznat charakteristické rysy širší oblasti KR. Je možné, že vliv navrhovaného záměru bude zasahovat do více oblastí KR. Za **oblast krajinného rázu** považujeme výřez dané krajiny sledovaného území s charakteristickým estetickým, přírodním, historickým či jiným projevem, který je odlišitelný hranicí. Podle charakterové členitosti krajiny vymezujeme v krajině na úrovni oblasti KR tzv. „**krajinné celky**“.

(B.2.2.2.) Hranice oblasti KR může být tvořena horizontem, přírodními prvky i umělými prvky nebo rozhraním měnících se charakteristik (přírodní, kulturní nebo historické), které se vždy v rozličných podobách na KR podílejí. Jsou to: tvary a konfigurace reliéfu, zastoupení vegetace v krajině, působení a obsah vodního prvku, historický vývoj území (etapy podílející se na zásadních změnách KR daného území) a současné využití krajiny. Hranice oblasti může být kombinací všech jmenovaných činitelů nebo podle toho, který je v daném místě rozhodující. Při vymezení KC jsou důležité dva pohledy:

- ▣ Uvnitř oblasti – vnitřní vizuální projevy konfigurace složek a prvků vytvářející prostorové charakteristiky.
- ▣ Vně oblasti - vnější pohledové projevy okolních oblastí, průhledy, otevřenost a ohraničení vizuálními horizonty.

(B.2.2.3.) Obecná charakteristika oblasti krajinného rázu slouží ke zjištění širších krajinných souvislostí navrhovaného záměru a současně k identifikaci obecných charakteristických rysů oblasti krajinného rázu. Výsledkem je základní popis zpracovaný jako textový dokument, členěný do kapitol „Přírodní charakteristika“, „Kulturní a historická charakteristika“, „Hlavní rysy rázu krajiny“.

(B.2.2.4.) **Přírodní charakteristika.** Stručná charakteristika přírodních poměrů řešeného území a jeho širších územních vztahů, s důrazem na ráz krajiny:

- Geomorfologické poměry** (tvary reliéfu a jejich uspořádání)
- Hydrologické poměry** (vodoteče, jezera, vodní nádrže, jejich soustavy, říční niva, zařízené údolí)
- Vegetační pokryv** (podíly a rozmístění ploch lesa, trvale zatravněných ploch a ploch orné)

(B.2.2.5.) **Kulturní a historická charakteristika.** Charakterizuje historické stopy, které ve struktuře krajiny a v jejím obrazu zanechal vývoj osídlení a hospodářského využívání území v jednotlivých epochách, kdy docházelo v krajině k zásadním změnám. Např.: první kolonizace

území, hospodářský rozvoj v 17. stol., rozvoj zemědělství a krajinářské úpravy v 18. a 19. stol., industrializace na přelomu 19. a 20. stol., intenzifikace zemědělství 50. léta, 70. léta apod. Důraz je kladen na viditelné stopy jednotlivých epoch (jejich vnímatelné dopady na krajinu). Středem pozornosti bude též současný stav osídlení (rozmístění velikost a kvalita sídelních útvarů) a využití území člověkem (konfigurace obdělávaných ploch, komunikace aj.).

(B.2.2.6.) Hlavní rysy rázu krajiny

- členitost a specifické tvary reliéfu
- výška horizontu a jeho členitost (krátké linie, dlouhé linie, narušení vertikálami apod.)
- základní projevy vegetace (lesní porosty, trvale zatravněné plochy, orná, sady apod. – vegetace přírodní až přírodě blízká, vegetace nepůvodní vzhledem ke stanovišti nebo geograficky)
- konfigurace a velikost převažujících krajinných složek (lesy, orná, travní plochy, urbanizované plochy, vodní plochy apod.)
- míra osídlení a hustota sídelních útvarů (typy sídelních útvarů, architektura a urbanismus)
- významné vodní prvky (vodní nádrže, jezera, jejich kaskády s břehovými porosty apod.)
- prostorové charakteristiky (uzavřené - otevřené prostory)

Seznam základních charakteristik se uvádí bez rozsáhlého komentáře.

B.2.3. Vymezení dotčeného krajinného prostoru

(B.2.3.1.) Vliv navrhovaného záměru na KR je vždy omezen na určité území, kde se projevují bezprostřední fyzické vlivy záměru na danou lokalitu nebo kde se projevují vlivy vizuální, sluchové nebo čichové. Může se též jednat o ovlivnění významu určitých charakteristik v území. Není proto účelné zkoumat široký okruh krajiny např. v měřítku oblasti krajinného rázu, nýbrž je třeba se zaměřit na ve **vymezení určitých území, kterých se dle předpokladů navrhovaná stavba bezprostředním vlivem bude dotýkat**. Takové území označujeme jako **dotčený krajinný prostor (DoKP)**.

(B.2.3.2.) Z hlediska § 12 zákona se DoKP skládá z jednoho nebo více **míst krajinného rázu**, které často mají podobu „**krajinných prostorů – KR**“. Bodová stavba se většinou dotýká jednoho nebo několika dotčených krajinných prostorů, liniová stavba prochází řadou na sebe navazujících prostorů.

Krajinný prostor je vizuálně vnímatelnou částí krajiny, která se vyznačuje určitými specifickými rysy krajinného rázu, které určitý prostor odlišují od sousedního prostoru – např. morfologií terénu, vegetačním krytem, hospodářským využitím, formou sídel nebo způsobem zástavby. Je možné, že sousední prostory budou mít velmi podobný krajinný ráz, přesto se odlišují tím, že např. nejsou vzájemně vizuálně propojeny, že jsou odděleny terénním horizontem, lesním porostem nebo zástavbou. Prostory jsou vizuálně vnímatelné a často přehlédnutelné z různých míst uvnitř prostoru. Mohou být z většiny stran uzavřené, polootevřené jedním směrem nebo otevřené průhledy do sousedních prostorů.

(B.2.3.3.) Vymezení dotčeného krajinného prostoru se provádí dvěma způsoby

- ▣ **vymezením DoKP vizuálními barierami** – horizonty terénu, lesních porostů nebo zástavby
- ▣ **stanovením okruhů potenciální viditelnosti** – stanoví se empiricky ve dvou vzdálenostech – okruh předpokládané silné viditelnosti, okruh předpokládané zřetelné viditelnosti.

DoKP je zpravidla vymezen vizuálními barierami, ale ve směrech, kde se od lokality navrhovaného záměru otevírají delší výhledy do krajiny, je omezen okruhy potenciální viditelnosti.

B.2.4. Identifikace znaků a hodnot krajinného rázu

(B.2.4.1.) Pro každou z charakteristik krajinného rázu (přírodní, kulturní, historická) v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) je třeba **specifikovat markantní znaky a hodnoty**, které se nejsilněji uplatňují v krajinném rázu – je to buď prostá přítomnost prvků a jevů nebo jejich prostorové a estetické uplatnění

(B.2.4.2.) Je třeba **identifikovat důležité rysy prostorových vztahů a krajinné scény** (např. výrazné siluety, nepřehlédnutelné dominanty a výrazné uspořádání prvků krajiny) a **identifikovat estetické hodnoty**, území s **harmonickým měřítkem a vztahy**

(B.2.4.3.) Je třeba **klasifikovat nalezené znaky a hodnoty** jako

- zásadní
- spouštěcí
- doplňující
- jedinečné
- význačné
- pozitivní
- negativní

(ad B.2.4.1.) a) **Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů :

Prvky přírodní charakteristiky	Podrobnější členění prvků	Příklady jevů

Reliéf	a) rozlehlá sníženina b) užší sníženina c) ploché pahorkatiny a vrchoviny d) členité pahorkatiny a vrchoviny e) hornatiny	Např. skalní útvar(y), suťové pole, přirozený rozpad skal, skalní výchoz (s porostem, bez porostu), skála, skupina skal, bludný balvan, kámen, kopec, útes, ostrov (se zelení, bez zeleně, se stavbou), meze - kamenné rovnániny, kamenné násypy, terénní meze (s porostem keřů, stromů, bez porostu), lom(y), sypaná hráz rybníka (s porostem, polní cestou, ap.), technická hráz nádrže (se zábradlím, silnicí, ap.), rokle v rovinatém a zvlněném terénu, šterkovny, pískovny, okrouhlík, suk, oblík(y), kozí hřbet(y), skalní hřeben(y), skalní stěna(y), skalní defilé, ostroh, skalní zeď, skalní věž, skalní jehla, sklání město, strukturní terasa, skalní prahy, krasové jevy (škrapy, jeskyně apod.), erozní rýhy, kráter apod.
Lesy	a) jehličnaté b) smíšené c) listnaté	Např. rozsáhlé holiny, průseky, nemocné, odumřelé lesní porosty, monokulturní porosty apod.
Porostní pláště okrajů lesů	a) druhově bohaté a členité porostní pláště lesa b) členité porostní pláště s nízkou diversitou druhů dřevin c) otevřené porostní stěny s průhledy do krajů porostu	Např. širší přechodové pásmo (ekoton), vazba na okolní krajinné složky (les - orná, les - louky aj.) apod
Rozptýlená zeleň	a) solitérní vzrostlé stromy b) pásy, linie stromů a keřů c) shluky, remízky stromů a keřů	Např. aleje, sady, parky na okrajích sídel, stromořadí, meze, větrolamy, živé ploty, nálety na zemědělské půdě, porosty umělých civilizačních prvků (lomy, šterkovny, pískovny, ap.), zarůstání zřícenin hradů a jiných objektů aj.
Louky	a) květnatá luční společenstva b) monokulturní až polokulturní louky s vtroušenými květnatými společenstvy monokulturní louky	Sečené louky, pastviny se změněnou vegetací, neobhospodařované trvalé travní porosty (s náletovými dřevinami), vřesoviště, společenstva svahů, typy lučních společenstev aj.
Mokřady	a) rašelinisté b) slatiny c) rozsáhlé okraje vodních nádrží a toků	Např. slatiny, minerotrofní, sekundární rašelinisté, vrchoviště, litorální pásma, zrašelinělé louky, rákosiny, aj.
Vodní toky	a) přírodní a přírodě blízké s významným podílem břehových porostů bez podstatných technických úprav b) přírodní a přírodě blízké břehové porosty zachovány ve fragmentech c) technicky upravené bez nebo s minimální účastí přírodních prvků	Např. meandrující potok nebo řeka s doprovodnou zelení, kanály, strouhy, příkopy, regulované toky apod.
Vodních nádrže a jezera - břehové porosty	a) přírodní a přírodě blízké s významným podílem břehových porostů bez podstatných technických úprav b) přírodní a přírodě blízké břehové porosty zachovány ve fragmentech c) technicky upravené bez nebo s minimální účastí přírodních prvků	Např. jezero s litorálním pásmem, rybník s vodní vegetací, litorálním pásmem, požární nádrž, bazény, koupaliště, přehrada, rozsáhlé plošné vodní dílo apod.
Vodní plochy	a) samostatné vodní plochy b) soustava vodních ploch	Např. soustava rybníků, jezer (doprovodná zeleň, ostrovy), jezerní krajina, rybníční krajina (vodní kanály, zeleň, vodní vegetace) apod.

(ad B.2.4.1.) b) Přítomnost pozitivních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též zpravidla **indikována přítomností přírodních cenností, chráněných dle jiných předpisů**

Přítomnost NPR (včetně jejího ochranného pásma - OP)

Přítomnost NPP (vč. OP)

Přítomnost PR (vč. OP)

Přítomnost PP (vč. OP)

Přítomnost VKP

Přítomnost velkoplošného ZCHÚ

Přítomnost Přírodního parku dle § 12

Přítomnost lokalit přírodního a přírodě blízkého charakteru (např. součásti ÚSES)

(NPR-národní přírodní rezervace, NPP-národní přírodní památka, PR-přírodní rezervace, PP-přírodní památka, ZCHÚ-zvláště chráněné území -viz Zákon č. 114/1992 Sb.)

(ad B.2.4.1.) c) **Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů :

Prvky kulturní a historické charakteristiky	Podrobnější členění prvků	Příklady prvků
Civilizační prvky - linie a pásy	a) bez přítomnosti doprovodných přírodních prvků b) s doprovodnými přírodními prvky ve fragmentech c) s doprovodnými přírodními prvky	Např. silnice, cesty, elektrovody, železnice, ropovody, plynovody, jiné nadzemní potrubí, zřetelné kontury ploch, oplocení, náhony, kanály, náspy, hráze, liniové kamenice, lyžařské vleky apod.
Civilizační prvky- plochy	a) bez přítomnosti doprovodných přírodních prvků b) s doprovodnými přírodními prvky ve fragmentech c) s doprovodnými přírodními prvky	Např.orná půda (velké, malé polní hony), polygonální kamenice, sady, vinice, chmelnice, zahrady, historické parky, pastviny, hnojiště, skládky, lomy, průmyslové, zemědělské areály, rozvodny VN, stavební objekty, stavební soubory, zdi, betonové požární nádrže, těžní věže, chatové, zahrádkářské kolonie apod.
Sídla a stavby	Místa kulturně-historického a duchovního významu	Např. kapličky, boží muka, poutní kostely, křížové cesty, pomníky, památníky, smírčí kameny, bojiště, sakrální a obřadní místa, místa umělecké inspirace a pobytu významných osob, místa významných událostí
	Stavby a stavební soubory dokládající historický vývoj a využití krajiny	Např. historické krajinářské úpravy, zámecké areály a parky, hrady a zříceniny mlýny, hamry, vápenky a ostatní historické industriální stavby, nápusťní zařízení vodních staveb apod.
	Struktura osídlení a urbanistická struktura sídel	Např. soustředěná návěsní, soustředěná uliční, soustředěná okrouhlí, rozvolněná, dvorového typu, pasekářská apod.
	Obraz sídla	Např. přítomnost výrazné architektonické dominanty, přítomnost výrazné architektonické dominanty, která se uplatňuje jako krajinná dominant, zástavba s charakteristickými formami, materiály nebo barevností, zástavba s charakteristickou siluetou apod.
	Kulturně - historický význam místa	Např. podíl historických, památkově chráněných a architektonicky cenných objektů, stavby a místa spojená s pobytem a činností významných osobností, událostmi, stavby a místa dokládající historické utváření sídla apod.
	Zapojení sídla do přírodního rámce	Např. okraje kompaktní zástavby s převahou zeleně, členité okraje zástavby s plynulým přechodem do krajiny, rozvolněná zástavba s plynulým přechodem do krajiny, okraje zástavby s podílem vodních ploch, přechod zástavby do krajiny tvořený sady, vinicemi, apod.

(ad B.2.4.1.) d) Přítomnost pozitivních hodnot v dotčeném krajinném prostoru je též **indikována přítomností architektonických a památkových hodnot**

Přítomnost MPR a VPR (vč. navrhovaných a vč. OP)

Přítomnost MPZ a VPZ

Přítomnost KPZ

Přítomnost lokalit s památkovými objekty

Přítomnost míst s důležitým kulturním významem

Přítomnost architektonických (kulturních)
dominant

Zřetelně dochovalá ojedinelá nebo typická struktura osídlení

Zřetelně dochovalá urbanistická struktura lokality

MPR-městská památková rezervace, VPR-vesnická památková rezervace, MPZ-městská památková zóna, VPZ-vesnická památková zóna, KPZ-krajinná památková zóna (viz Zákon č. 20/1987 Sb.)

(ad B.2.4.2.) a) **Estetické hodnoty** krajiny jsou v rovině vlastností krajiny spoluvytvářeny

- ▣ **prostorovými vztahy a uspořádáním krajinné scény**
- ▣ **harmonii vztahů a měřítka**

(ad B.2.4.2.) b) **Znaky a hodnoty prostorových vztahů a uspořádání krajinné scény** mohou tkvět v přítomnosti, charakteru, struktuře a vizuálním projevu následujících prvků a jevů

Znaky prostorových vztahů a uspořádání krajinné scény	Jevy
Mozaika krajinných složek	a) relativní vyrovnanost obsahu malých i velkých ploch - střední zrnitost b) určující podíl malých ploch - jemná zrnitost c) určující podíl velkých ploch - hrubá zrnitost
Plošná struktura krajiny	a) soustředné b) rozptýlené c) shluky d) kombinované (různé kombinace)
Liniová struktura krajiny	a) horizontální b) vertikální c) paralelní d) diagonální e) rastrová
Bodová struktura krajiny	a) výrazná krajinná dominanta b) dvě nebo tři rovnocenné dominanty c) dominanta a vedlejší prostorové akcenty d) nezaměnitelná konfigurace dominant e) krajina s drobnými prostorovými akcenty f) krajina bez výrazných dominant a akcentů
Barevný akcent - v jednotlivých obdobích - aspekty ročních období	a) krajina se vyznačuje po většinu roku mnoha barevnými kombinacemi jednotlivých složek (např. květnaté louky ve střídání s malými polními hony a remízky, smíšené lesy aj.) b) v krajinně vždy převažuje dominantní barva popř. kombinace dvou barev (monokulturní pastviny na velkých plochách vzhledem ke KC nebo KP, až dominující rozsáhlé plochy orné půdy apod.) c) barevný akcent krajiny je nevýrazný až fádní (obsah jediné nebo kombinace dvou krajinných složek v celém KC, KP - scelené polní hony aj.)
Kontrast hranic krajinných složek	a) nápadně ostré přechody jednotlivých složek - okrajový efekt, ostrá hranice rušivého vlivu b) přechody ploch jsou tvořeny lemy (porostní plášť lesa, bylinná společenstva na okraji ploch, litorální pásma vodních ploch, apod.)
Geometrizační krajinných složek - technická upravenost pozemků	a) určující akcent technicky upravených ploch (nápadně upravené plochy do geometrických obrazců, nápadně rovné linie, technické prvky) b) významný podíl technicky upravených ploch (část ploch upravena do geometrických obrazců, nápadně rovné linie) c) zanedbatelný podíl technicky upravených ploch
Prostorová scéna	a) otevřená (velké průhledy do jiných KC, daleké pohledy apod.) b) zahloubená (uzavřená kotlina, údolí, kaňon apod.) c) částečně otevřená
Horizonty a prostorové vymezení krajinné scény	a) zřetelné vymezení prostoru výrazným horizontem, který je tvořen jednoduchou čarou (čáru tvoří křivka kopce, relativní přímka v plochém reliéfu aj.) b) zřetelné vymezení prostoru výraznými horizonty, tvořenými složitými liniemi v několika prostorových plánech a průhledy do sousedních prostorů c) nezřetelné vymezení prostoru

(ad B.2.4.2.) c) **Znaky a hodnoty harmonických vztahů v krajině a harmonického měřítka**

Znaky prostorových vztahů a uspořádání krajinné scény	Jevy
Formy prostorů	uzavřený prostor malých dimenzí uzavřený prostor velkých dimenzí otevřený prostor
Harmonické měřítko	soulad dimenzí prostoru a dimenzí jednotlivých prvků soulad měřítka jednotlivých prvků a měřítka člověka
Rozlišitelnost	účinek dominantního prvku účinek dominantního rysu účinek prostorového řádu (symetrie, asymetrie, shoda, gradace, kontrast, rytmus) výraznost, neopakovatelnost, zapamatovatelnost scenerie e) neopakovatelnost krajinných forem výraznost a nezaměnitelnost významu prvků krajiny ve vizuální scéně g) výraznost či nezaměnitelnost způsobů hospodářského využití krajiny
Zastoupení přírodních a přírodě blízkých krajinných složek v oblasti	a) převažující podíl přírodních a přírodě blízkých složek (cca nad 50%) b) převažující kulturní plochy s významným podílem přírodních a přírodě blízkých složek c) převažující kulturní plochy se zanedbatelným podílem přírodních a přírodě blízkých složek

(ad B.2.4.3.) a) **Klasifikace významu identifikovaných znaků a hodnot.** Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) nemají v rázu krajiny stejný význam. Některé z nich se rozhodujícím způsobem projevují ve struktuře krajiny a v krajinné scéně, vliv jiných je méně pozorovatelný.

Významem rozumíme určitý podíl znaku nebo hodnoty v celkovém výrazu krajiny. Význam stanovujeme ve třech stupních podle následující stupnice: I. Zásadní; II. Spoluurčující; III. Doplnující

I. Zásadní

Charakteristika krajinného rázu, jejíž zastoupení je dominantní, a která je pro ráz krajiny zásadní. Jejím odstraněním nebo degradací by došlo k celkové změně rázu krajiny

II. Spoluurčující

Charakteristika krajinného rázu, jejíž zastoupení je až dominantní, může tvořit specifický doprovod složky zásadní a jejímž odstraněním nebo degradací by došlo ke změně celkového výrazu krajiny

III. Doplnující

Charakteristika krajinného rázu, která doplňuje zásadní a určující znaky a hodnoty a spoluvytváří tak ráz krajiny

Je zřejmé, že zásahy do zásadních nebo spoluurčujících znaků a hodnot nebo jejich degradace budou považovány za konfliktnější, než zásahy do znaků a hodnot, které takový význam nemají.

(ad B.2.4.3.) b) **Klasifikace cennosti znaků a hodnot.** Znaky a hodnoty krajinného rázu, které byly identifikovány v dotčeném krajinném prostoru (DoKP) nemají z hlediska obdoby stejnou **cennost**. Některé z nich můžeme proto označit jako **jedinečné**. Jsou to hodnoty, které se vyskytují ojedinele v rámci státu a patří k nejvzácnějším hodnotám přírodním, kulturně-historickým nebo estetickým. Jiné hodnoty jsou též velmi významné, ale jejich obdobu můžeme najít v různých lokalitách. Jsou to hodnoty **význačné**. Je zřejmé, že zásahy do jedinečných hodnot nebo jejich degradace budou považovány za konfliktnější, než zásahy do znaků a hodnot, které takovou cennost nemají.

(ad B.2.4.3.) c) **Klasifikace pozitivních a negativních projevů znaků a hodnot.** Každá charakteristika, kromě toho, že má určitý podíl na výrazu dané krajiny, se vyznačuje projevem. Projev může být pozitivní, tzn. že daná charakteristika působí v celkové krajinné scéně kladně, nebo negativní. Určení projevu je velmi důležité pro následné vyhodnocení charakteristik. Projev jednotlivých charakteristik stanovíme podle následujícího schématu:

a) Pozitivní projev přírodních charakteristik

- geograficky původní v daném celku (přírodě blízké až přírodní složky, jejich významný podíl)
- geograficky nepůvodní, ale vzhledem k vývoji krajiny zdomácnělé (přírodě blízké až přírodní složky, jejich významný podíl)

b) Pozitivní projev umělých charakteristik:

- ❑ je podřízen až využívá charakteristický reliéf místa (např. Ještěd)
- ❑ nenaruší harmonii měřítka a vztahů v krajině (např. objekt lidové architektury)
- ❑ využívá oblastních zdrojů surovin (konstrukčně použitých do specifika místa), nebo při použití jiných surovin (materiálů) neznehodnotí výše uvedené
- ❑ zvukem nepřehluší harmonii přirozených zvuků nebo zápachem nepřehluší přirozené pachy v prostoru nebo celku

c) Negativní projev přírodních charakteristik:

- ❑ geograficky nepůvodní v daném celku s negativními projevy (expanzivní nepůvodní druhy vzrostlých rostlin, např. porosty křídlatky sachalinské, bolševníku velkolepého, disturbance většího rozsahu vlivem působení zvěře a vegetace aj.)

d) Negativní projev umělých charakteristik:

- ❑ nerespektuje konfiguraci terénu
- ❑ je v rozporu s harmonií měřítka a vztahy v krajině
- ❑ vytváří nepřirozené aspekty s přihlédnutím k ročním obdobím
- ❑ používá nevhodné materiály bez respektování tradičních technologií dané krajiny
- ❑ zvukem přehluší harmonii přirozených zvuků nebo zápachem přehluší přirozené pachy v prostoru a celku
- ❑ prašností či kouřem svého provozu pohledově zastíňuje krajinu a vytváří prašné pvlaky (mění přirozenou barevnost)

(Vetešník et Mejzrová 1997, upraveno)

e) Neutrální projev charakteristik:

- ❑ je nezanedbatelnou charakteristikou, která se však jednoznačně nevyznačuje pozitivním ani negativním projevem

Pro neutrální projev je charakteristické, že při změně celkového projevu charakteristik podílejících se na krajinném rázu může zvýraznit negativní či pozitivní projev některé z nich.

Stanovení projevu musí být jednoznačné. Projev charakteristiky zaznamenáme podobně jako význam do příslušného řádku v tabulce pomocí následujících značek:

- [+] jednoznačně pozitivní
- [0] neutrální
- [-] jednoznačně negativní

B.2.5. Vyhodnocení míry vlivu záměru na krajinný ráz

(B.2.5.1.) Ačkoliv identifikace znaků a hodnot KR přinese řadu poznatků a KR je možno popsat nejenom třemi základními charakteristikami (přírodní, kulturní a historická), nýbrž řadou dílčích charakteristik, **je třeba zúžit – zobecnit - závěry do pojmů, uvedených v § 12 zákona**. Je to proto, že naprostá většina hodnocení dle § 12 slouží jako odborný podklad – expertní posudek v rámci správního řízení a je výhodné, když závěr koresponduje s dikcí zákona. Výstupem posouzení je proto závěr, ve kterém se konstatuje **míra zásahů navrhovaného záměru** do

- přírodní charakteristiky
- kulturní charakteristiky
- historické charakteristiky
- přírodních hodnot
- estetických hodnot
- významných krajinných prvků (VKP)
- zvláště chráněných území (ZCHÚ)
- kulturních dominant
- harmonického měřítka
- harmonických vztahů

(B.2.5.2.) **Míra zásahů je dána konfliktností zásahů do jednotlivých znaků a hodnot jednotlivých charakteristik a do rysů krajinné scény a dílčích scenerií krajiny, které byly identifikovány v průběhu hodnocení.** Označení míry zásahů se provádí empiricky na základě zkušeností hodnotitele. Používá se čtyřstupňová škála pro označení míry zásahu :

- 0** žádný zásah
- X** slabý zásah
- XX** středně silný zásah
- XXX** silný zásah

Je důležité, zdali navrhovaný záměr zasahuje do znaků a hodnot

- **pozitivních**
- **negativních**
- **neutrálních (indiferentních)**

(B.2.5.3.) Míra zásahu není jediným kritériem konfliktnosti navrženého záměru. Záleží na tom, do jak významného znaku nebo hodnoty KR záměr zasahuje. Záleží přitom **na významu (důležitosti) identifikovaných znaků a hodnot** pro ráz krajiny. Největší problém přináší záměr, který zasahuje do znaků a hodnot se zásadním významem. Znaky a hodnoty označujeme jako:

- **zásadní**
- **spoluurčující**
- **doplňující**

(B.2.5.4.) V závěru je rovněž konstatováno, **zdali navrhovaný záměr představuje zásah do KR který vyniká jedinečnými znaky a hodnotami které jsou**

- **jedinečné**

□ **význačné**

(B.2.5.5.) Výše uvedená kritéria hodnocení míry vlivu navrhovaného záměru je možno shrnout do jedné tabulky.

Znaky a hodnoty	Pozitivní	Neutrální	Negativní	Zásadní	Spoluurčující	Doplňující	Jedinečná	Význačná	Slabý zásah	Středně silný zásah	Silný zásah
přírodní charakteristika											
kulturní charakteristika											
historická charakteristika											
přírodní hodnoty											
estetické hodnoty											
významné krajinné prvky (VKP)											
zvláště chráněná území (ZCHÚ)											
kulturní dominanty											
harmonické měřítko											
harmonické vztahy											

Tato tabulka ukazuje, že zásah do určité charakteristiky nebo znaku či hodnoty je poměrně různorodě popsán, což je velmi názorné pro další rozhodování. Např. velmi konfliktní zásah navrhované stavby do lokality s výrazným přírodním nebo přírodě blízkým charakterem (lokality přitom není VKP ani ZCHÚ) lze popsat např. jako : Přírodní hodnoty – **pozitivní** hodnota – **určující** hodnota – **význačná** hodnota – **silný** zásah

(B.2.5.6.) Je třeba počítat s tím, že zásah do některých znaků a hodnot se objeví v tabulce vícekrát (např. zásah do ZCHÚ se objeví i v zásahu do „přírodních hodnot“ a v zásahu do „přírodní charakteristiky“, zásah do „harmonických vztahů“ se může promítnout i v zásahu do „estetických hodnot“.

(B.2.5.7.) Pro orientaci je možno podrobné hodnocení vlivu navrhované záměru na identifikované znaky a hodnoty a na charakteristiky a jevy, uvedené v § 12 zákona doplnit obecnějším zhodnocením. Vychází se přitom z celkového výrazu krajiny – převládajícího rázu místa nebo oblasti. Jedná e především o vizuálně vnímaný výraz krajinné scény, o výraznost dominantních prvků nebo rysů, výraznost konfigurace prvků a ploch, o viditelnou rázovitost krajiny.

	Výrazný zásah který mění převládající ráz	Zřetelný zásah který částečně mění převládající ráz	Nevýrazný zásah který nemění převládající ráz	Nezřetelný zásah který nemění krajinný ráz
Převládající ráz místa nebo oblasti výrazný (rázovitá krajina)	Red	Red	Orange	Green
Převládající ráz místa nebo oblasti indiferentní	Red	Orange	Green	Green
Převládající ráz místa nebo oblasti nevýrazný až těžko definovatelný	Orange	Orange	Green	Green
Převládající ráz s převahou pozitivních rysů	Red	Red	Orange	Green
Převládající ráz s vyrovnaným významem pozitivních a negativních rysů	Red	Orange	Green	Green
Převládající ráz s převahou negativních rysů	Green	Green	Green	Green
Krajinná scéna s jedinečnými sceneriemi	Red	Red	Orange	Orange
Krajinná scéna s význačnými sceneriemi	Red	Red	Orange	Green
Krajinná scéna s běžnými sceneriemi	Orange	Orange	Green	Green

Zásahy, označené červeně, jsou zpravidla důvodem ke klasifikaci - nepřijatelný	Red
Zásahy označené oranžově jsou zpravidla důvodem ke klasifikaci - na hranici přijatelnosti (za určitých podmínek mohou být přijatelné)	Orange
Zásahy označené zeleně jsou zpravidla důvodem ke klasifikaci - přijatelné	Green

C. PODKLADY A INFORMACE

Doplňit (Roman s Petrem)